

Stuðningur við nýsköpunarfyrirtæki

Skattfrádráttur rannsóknar- og þróunarverkefna
í samræmi við lög nr. 152/2009

Leiðbeiningar og umsóknarferli

Útgáfa ágúst 2026

Efnisyfirlit

Breytingar á málaflokknum sem tóku gildi 2026	1-3
1. Gildissvið laganna	1-5
2. Staðfestingarferli og greiðsla skattfrádráttar	2-6
3. Umsóknir til Rannís og umsóknarferli	3-7
Fullgild umsókn og gögn með umsóknum	3-8
Rannsóknar- og þróunarverkefni	3-8
Almennur rekstur telst ekki til þróunar	3-9
Hugtakið „fyrirtæki“	3-10
Stærðarflokkun fyrirtækja	3-10
Kostnaðaráætlun og kostnaðargerð	3-11
Frádráttarbær kostnaður	3-12
Hámark kostnaðar og endurgreiðsluhlutföll	3-13
Samstarfsverkefni	3-13
Tengdir lögaðilar	3-14
Takmarkanir á heildarfjárhæð opinberra styrkveitinga	3-14
Viðskiptaáætlun	3-15
Innsending á umsókn og svör við fyrirspurnum	3-16
4. Verklag Rannís við yfirferð umsókna	4-17
5. Skilyrði staðfestingar	5-18

Breytingar á málaflokknum sem tóku gildi 2026

Athygli umsækjenda er vakin á þeim breytingum á málaflokknum sem hafa átt sér stað í samræmi við nýlegar breytingar á lögum nr. 152/2009¹.

***** Sé misræmi milli handbókar þessarar og regluverksins gilda ákvæði laga nr. 152/2009 og reglugerðanna nr. 758/2011 og nr. 1666/2024 með áorðnum breytingum *****

- I. Við 2. mgr. 2. gr. laganna bætist nýr málslíður, svohljóðandi: **Við mat á fjárhagsvanda skv. 1. málsl. skal taka tillit til fjárhagsstöðu fyrirtækis sem er með meirihlutaeignarhald eða stjórnunarleg yfirráð í nýsköpunarfyrirtækinu, sé slíkt fyrirtæki til staðar.**
- II. Við 7. gr. laganna bætist nýr málslíður, svohljóðandi: **Samningur milli aðila um samstarfsverkefni skal liggja til grundvallar og skilað samhliða umsókn.**
- III. 6. gr. laganna sem fjallaði um aðkeypta rannsóknar- og þróunarvinnu fellur brott. Einnig varð breyting á 10 gr. laganna þannig að fyrri texti um leyfilegt hlutfall aðkeypts kostnaðar féll út, og 5. mgr. er nú svohljóðandi: **Kostnaður við aðkeypta þjónustu í formi rannsóknar- eða þróunarvinnu er aðeins styrkhæfur þegar þjónustan er hluti af staðfestu rannsóknar- og/eða þróunarverkefni og keypt af ótengdum fyrirtækjum, háskólum eða stofnunum á Evrópska efnahagssvæðinu eða í ríkjum sem Ísland hefur gert tvísköttunar- eða upplýsingaskiptasamning við. Heildarupphæð styrkhæfs kostnaðar nýsköpunarfyrirtækis samkvæmt þessari málsgrein getur aldrei verið umfram 20% af hámarkskostnaði skv. 1. mgr. Hér er vert að taka fram að hámarkskostnaður skv. 1. mgr. er 1.100.000.000 kr.**
- IV. 8. og 9. greinar laganna breytast á þá leið að **Rannís skuli afgreiða umsóknir innan þriggja mánaða** í stað tveggja áður.
- V. Breyting var gerð á 9 gr. laganna þannig að við bætist ný málsgrein: **Þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. getur verkefni þar sem áætlaður árlegur kostnaður er ekki umfram 125 millj. kr. fengið staðfestingu sem gildir í tvö ár. Með umsókn skal fylgja verk- og kostnaðaráætlun, sbr. 2. mgr. 4. gr., fyrir bæði árin. Skilyrði er að um lítið fyrirtæki sé að ræða, sbr. 1. tölul. 3. gr. Fyrirtæki sem fá slíka heimild skulu að loknu fyrra ári skila framvinduskýrslu á því formi sem Rannís óskar.**

¹ <https://www.althingi.is/altext/stjt/2026.027.html>

- VI. Við 16. gr. laganna bætist nýr málslíður, svohljóðandi: Í reglugerð skal ráðherra enn fremur mæla nánar fyrir um mat á sérfræðimenntun, þjálfun eða reynslu starfsmanns.

1. Gildissvið laganna

Markmið laga nr. 152/2009 (<http://www.althingi.is/lagas/nuna/2009152.html>), um stuðning við nýsköpunarfyrirtæki, er að beita skattalegum hvötum til að efla rannsóknir og þróunarstarf (R&D) nýsköpunarfyrirtækja og stuðla þannig að bættum samkeppnisskilyrðum fyrirtækja.

Lög nr. 152/2009 gilda um fyrirtæki, sem eru lögaðilar skv. 1. og 3. tölul. 1. mgr. [2. gr. laga nr. 90/2003](#), um tekjuskatt, stunda rannsóknir eða þróun samkvæmt lögum þessum og eru eigendur rannsóknar- eða þróunarverkefna, sem þau bera sjálf fjárhagslega áhættu af, sbr. 1. mg. 2. gr. og 3. tölul. 1. mgr. 3. gr. laganna. Í fjárhagslegri áhættu nýsköpunarfyrirtækis felst að fyrirtæki sem eigandi staðfests verkefnis eða ótengdir eigendur í samstarfsverkefni skulu bera fjárhagslega áhættu af verkefninu við fjármögnun þess, sbr. 1. gr. reglugerðar nr. 1666/2024, um breytingu á reglugerð um stuðning við nýsköpunarfyrirtæki, nr. 758/2011.

Skv. 2. gr. laganna teljast háskólar og opinberar stofnanir ekki fyrirtæki í skilningi laga þessara.

Fyrirtæki sem eiga í fjárhagsvanda falla utan gildissviðs laga þessara. Sama gildir um fyrirtæki sem íslenska ríkið á útistandandi endurgreiðslukröfu á vegna ólögmætrar ríkisaðstoðar.

Fyrirtæki telst eiga í fjárhagsvanda ef a.m.k. eitt af eftirfarandi skilyrðum er uppfyllt á **umsóknardegi**, sbr. 2. gr. reglugerðar nr. 758/2011 og g-liður 2. gr. reglugerðar nr. 1666/2024:

1. Um er að ræða félag með takmarkaðri ábyrgð og bókfært eigið fé þess, samkvæmt viðurkenndum reikningsskilaaðferðum, er orðið lægra en nemur helmingi innborgaðs hlutafjár að meðtöldum yfirverðsreikningi. Þessi töluliður á ekki við um fyrirtæki sem er lítið eða meðalstórt og starfsemi þess hefur staðið yfir í þrjú ár eða skemur.
2. Um er að ræða félag þar sem a.m.k. einn aðili ber ótakmarkaða ábyrgð á skuldum félagsins og bókfært eigið fé þess, samkvæmt viðurkenndum reikningsskilaaðferðum, er orðið lægra en nemur helmingi innborgaðs hlutafjár að meðtöldum yfirverðsreikningi. Þessi töluliður á ekki við um fyrirtæki sem er lítið eða meðalstórt og starfsemi þess hefur staðið yfir í þrjú ár eða skemur.
3. Um er að ræða fyrirtæki sem sætir gjaldþrotameðferð eða uppfyllir skilyrði um að vera tekið til gjaldþrotameðferðar að beiðni kröfuhafa.
4. Um er að ræða fyrirtæki sem hefur fengið björgunaraðstoð í skilningi leiðbeinandi reglna ESA um björgun og endurskipulagningu fyrirtækja, og hefur enn ekki endurgreitt lánið eða aflétt ábyrgðinni eða hefur fengið aðstoð til endurskipulagningar og er því enn bundið af samþykkttri áætlun um endurskipulagningu.

5. Um er að ræða fyrirtæki sem hvorki er lítið né meðalstórt og hefur uppfyllt eftirtalin skilyrði síðustu tvö reikningsár:
- hlutfall milli bókfærðra skulda fyrirtækisins og eigin fjár hefur verið hærra en 7,5 og
 - hagnaður fyrir afskriftir og vexti (EBITDA) nemur lægri fjárhæð en nettófjármagnskostnaður ársins.

Fyrirtæki, sem er eigandi rannsóknar- og þróunarverkefna og vill njóta stuðnings sem lögin kveða á um, skal senda Rannís umsókn þess efnis. Fyrirtæki í öllum atvinnugreinum geta sótt um og fengið staðfestingu á að verkefni sem unnið er að sé rannsóknar- eða þróunarverkefni, að uppfylltum skilyrðum laganna.

2. Staðfestingarferli og greiðsla skattfrádráttar

Rannís ákvarðar hvort verkefni hlýtur staðfestingu samkvæmt 5. gr. laganna. Skilyrði þess að verkefni hljóti staðfestingu er að það teljist rannsóknar- eða þróunarverkefni samkvæmt lögum nr. 152/2009 og einnig:

- að hugmynd að virðisaukandi vöru/þjónustu og viðskiptaáætlun sé vel skilgreind, og
- að fram komi töluleg markmið um áhrif á rekstrartekjur/ útflutning, störf og/eða annan virðisauka nýsköpunarfyrirtækis sem verði til vegna verkefnisins á líftíma afurða þess, ásamt áætlun um markaðssetningu og forsendum hennar, og
- starfsmenn nýsköpunarfyrirtækis hafi sérfræðimenntun, þjálfun eða reynslu á þeim fagsviðum sem hugmynd að virðisaukandi vöru, þjónustu eða framleiðsluaðferð byggist á.

Skv. 10. gr. laganna er einnig skilyrði frádráttar að kostnaði vegna hvers rannsóknar- og þróunarverkefnis sé haldið aðgreindum frá öðrum útgjöldum nýsköpunarfyrirtækis og að gögn séu aðgengileg skattyfirvöldum þegar þau óska þess, sbr. [X. kafla laga nr. 90/2003](#), um tekjuskatt.

Rannís sendir ríkisskattstjóra gögn og upplýsingar um þau verkefni og eigendur sem hlotið hafa staðfestingu. Ákvarðanir Rannís samkvæmt lögum þessum eru endanlegar á stjórnarsýslustigi. Skv. breytingum á lögnum er ríkisskattstjóra samkvæmt beiðni eða að eigin frumkvæði heimilt að veita Rannís tiltækar upplýsingar um umsækjanda sem skipta máli við afgreiðslu umsóknar. Sama á við um upplýsingar í tengslum við eftirfylgni með staðfestum verkefnum um hvort forsendur hafi breyst.

Skattfrádráttur skv. 10. gr. kemur til lækkunar á álögðum tekjuskatti við álagningu opinberra gjalda lögaðila, sbr. [71. gr. laga nr. 90/2003](#), um tekjuskatt. Sé álagður tekjuskattur lægri en

ákvarðaður frádráttur eða sé lögaðila ekki ákvarðaður tekjuskattur vegna skattalegs taps skal frádrátturinn greiddur út, að teknu tilliti til [112. gr. laga nr. 90/2003](#), um tekjuskatt.

Árlega skal gera grein fyrir kostnaði vegna rannsókna og þróunar í skattframtali í tengslum við skil á skattskýrslu fyrirtækisins á sérstöku eyðublaði RSK 4.21 eða 4.22. Kostnaðargreinargerð skal árituð af endurskoðanda, skoðunarmanni eða viðurkenndum bókara. Greiðsluuppgjör vegna staðfesta umsókna eru í höndum ríkisskattstjóra sem ákvarðar skattfrádrátt samkvæmt reglugerð nr. 758/2011 við álagningu opinberra gjalda. Greiðsluuppgjörið á sér alla jafnan stað um mánaðarmótin október/nóvember ár hvert vegna rekstrarársins þar á undan.

Skv. 7. gr. reglugerðar nr. 758/2011 með síðari breytingum ræðst fjárhæð skattfrádráttar nýsköpunarfyrirtækis af þeim skilyrðum sem rakin eru í 1.-3. mgr. Einnig getur skattfrádráttur skerst vegna þeirra takmarkana sem gilda skv. 6. gr. um hámark opinberra styrkja til einstakra rannsóknar- eða þróunarverkefna. Skattfrádrátturinn kemur til lækkunar á álögðum tekjuskatti við álagningu opinberra gjalda. Sé álagður tekjuskattur lægri en ákvarðaður frádráttur eða sé lögaðila ekki ákvarðaður tekjuskattur vegna skattalegs taps skal frádrátturinn greiddur út, að teknu tilliti til 112. gr. laga um tekjuskatt, nr. 90/2003.

3. Umsóknir til Rannís og umsóknarferli

Umsókn skal afhent á því formi sem Rannís ákveður. Rannís uppfærir formið í takti við þær breytingar sem verða á lögunum, ásamt reynslu og endurgjöf umsækjenda. **Athygli umsækjenda er vakin á því að ekki er hægt að vísa í umsóknir sendar til annarra sjóða.**

Vinsamlega athugið að sækja þarf um hvert verkefni út af fyrir sig. Í þessu samhengi er bent á að þegar tvö eða fleiri markmið eru ekki skilmerkilega aðgreind hvert frá öðru, einkum þegar ekki eru neinar líkur á því að þau skili tæknilegum árangri hvert um sig teljast einstök markmið sem eitt stakt verkefni.²

Umsóknir skulu berast í síðasta lagi 1. október ár hvert. Staðfesting Rannís skal miðast við umsóknarár og gildir fyrir það almanaksár. **Umsókn um framlengingu staðfestingar skal lögð fram árlega eigi síðar en 1. apríl.** Fallist Rannís á framlengingu gildir staðfestingin fyrir það ár. Skv. breytingum á 5 gr. laganna er óheimilt að framlengja umsókn um sama verkefni sem fengið hefur staðfestingu oftár en þrisvar. Ef sama verkefni hefur fengið framlengingu í þriggja getur umsækjandi sótt um staðfestingu á nýju verkefni sem byggist á fyrra verkefni ef sýnt er fram á að áfangamarkmiðum hafi sannanlega verið náð og nýtt verkefni byggist á þeim árangri.

² <http://www.efta.int/sites/default/files/documents/eea-supplements/icelandic/2015-is/su-nr-44-is-06-08-2015.pdf>

Stöðugt er unnið að því að auka skilvirkni þess umsýslukerfis sem Rannís hefur þróað fyrir skattfrátt rannsókna- og þróunarverkefna, m.a. með að innleiða ýmis konar leiðbeiningar, villuathuganir og viðvaranir til umsækjenda sem miða að því að fækka óþarfa leiðréttingum á umsóknum eftir á, með tilheyrandi töfum.

Fullgild umsókn og gögn með umsóknum

Til þess að umsókn teljist fullgild verða allar nauðsynlegar og umbeðnar upplýsingar og fullnægjandi gögn að liggja fyrir. Nauðsynlegt er að skila eftirfarandi umsóknargögnum með umsóknum:

- Sjálfsmati á stærðaflokkun fyrirtækisins með staðfestingu endurskoðanda fyrirtækisins, ef um er að ræða lítið eða meðalstórt fyrirtæki sem er hluti af samstæðu, heyrir undir móðurfélag eða á eitt eða fleiri dótturfélög. Sjá nánar undir hugtakið *Stærðarflokkun fyrirtækja* hér að neðan.
- Samstarfssamningi ef um samstarfsverkefni er að ræða. Samstarfsverkefni skulu vera skilgreind sérstaklega og upplýst skal um alla þátttakendur í þeim í kafla 2.6 í umsókn, auk þess sem samstarfssamningur þarf að fylgja umsókn í viðhengi.
- Gögn sem sýna fram á að starfsmenn nýsköpunarfyrirtækis hafi sérfræðimenntun, þjálfun eða reynslu á þeim fagsviðum sem hugmynd að virðisaukandi vöru, þjónustu eða framleiðsluaðferð byggist á.

Umsækjendum er gefinn kostur á að skila með umsókn gögnum og myndum í formi viðhengja á pdf-formi í kafla 2.2 í umsókn ef umsækjandi telur að það skýri umsóknina betur. Umsækjendur eru þó beðnir að gæta hófs í þeim efnum.

Athygli umsækjenda er vakin á því að skv. 2. gr. reglugerðar nr. 1666/2024 um breytingu á reglugerð um stuðning við nýsköpunarfyrirtæki, nr. 758/2011 fylgi umsókn ekki fullnægjandi gögn eða upplýsingar samkvæmt reglugerðinni og eftir atvikum leiðbeiningum Rannís skal hafna henni. Ef um óveruleg frávik er að ræða er Rannís þó heimilt að kalla eftir viðbótargögnum eða upplýsingum sem umsækjandi skal skila innan tveggja vikna. Fyrirspurnir og önnur samskipti vegna umsóknar eiga sér stað í samskiptagátt umsýslukerfisins. Ef umsækjandi skilar ekki umbeðnum upplýsingum telst umsókn ekki fullgild og verður þá hafnað ef umræddar upplýsingar berast ekki. Upplýsingar sem berast utan umsóknakerfis og eru ekki rekjanlegar innan þess eru ekki teknar gildar og verða þar með ekki hluti af mati umsóknar.

Rannsóknar- og þróunarverkefni

Oft eru mörkin milli venjulegrar starfsemi og/eða reksturs annars vegar og þróunarvinnu óljós. Í 3. gr reglugerðar nr. 758/2011 (<https://island.is/reglugerdir/nr/0758-2011>) með síðari breytingum er skilgreint hvað telst vera rannsóknir og hvað telst vera þróun.

1. **Rannsóknir:** Skipulegar rannsóknir eða veigamiklar athuganir sem hafa að markmiði að stuðla að nýrri þekkingu og færni við að þróa nýjar vörur, ferla eða þjónustu eða leiða til verulegra umbóta á þeim vörum, ferlum eða þjónustu sem þegar er til staðar. Þær felast í gerð íhluta í flókin kerfi, og geta falið í sér smíði frumgerða í rannsóknarstofuumhverfi eða umhverfi með viðmótshermun á fyrirbyggjandi kerfum og einnig tilraunaverkefnum, þegar nauðsyn krefur vegna rannsókna og þá einkum vegna almennrar staðfestingar á tækni.
2. **Þróun:** Öflun, sameining, mótun og notkun á fyrirbyggjandi vísindalegri, tæknilegri, viðskiptalegri og annarri hagnýtri þekkingu og kunnáttu í því skyni að þróa nýjar eða endurbættar vörur, verkferla eða þjónustu. Þetta getur m.a. einnig tekið til starfsemi sem miðar að skilgreiningu á hugmynd, áætlanagerð og skrásetningu nýrra vara, verkferla eða þjónustu. Þróun getur falist í hönnun frumgerðar, gerð sýnisútgáfu, framkvæmd tilraunaverkefnis, prófunum og að sannreyna nýjar eða endurbættar vörur, verkferla eða þjónustu í umhverfi sem er einkennandi fyrir raunveruleg vinnsluskilyrði þar sem aðalmarkmiðið er að gera frekari tæknilegar endurbætur á ófullmótuðum vörum, verkferlum eða þjónustu. Hér getur líka verið um að ræða þróun á markaðshæfri frumgerð eða tilraunaverkefni, þegar slík frumsmíð er óhjákvæmilega endanleg markaðsvara þar sem framleiðsla á henni er of kostnaðarsöm til þess að nota eingöngu til kynningar og til að sannreyna eiginleika hennar.

Almennur rekstur telst ekki til þróunar

Starfsemi sem er í eðli sínu hluti af almennum rekstri fyrirtækja telst ekki til þróunar. Skv. 2. mgr. 3. gr. reglugerðar nr. 758/2011 og 3. gr. reglugerðar nr. 1666/2024 hér undir fellur m.a. eftirtalið:

- a. Breytingar sem teljast eðlilegur hluti af almennri starfsemi fyrirtækis á vörum, þjónustu, framleiðslulínunum, framleiðsluferlum, núverandi þjónustu eða annarri áframhaldandi starfsemi, jafnvel þótt slíkar breytingar geti leitt af sér úrbætur, svo sem regluleg hugbúnaðaruppfærsla.
- b. Umbætur og breytingar á vörum, þjónustu eða framleiðsluferlum fyrirtækis, ef þær fela ekki í sér í grundvallaratriðum verulega þróun nýrrar þekkingar og færni eða nýtingu á núverandi þekkingu með nýjum og verulega endurbættum hætti.
- c. Þjálfun og endurmenntun, útgáfa og þýðing á kennsluefni.
- d. Markaðsathuganir og markaðskannanir, sem og önnur starfsemi sem felur í sér markaðssetningu afurðar, þjónustu eða ferli..
- e. Uppsetning eða aðlögun á aðkeyptum búnaði og tækjum.
- f. Uppsetning framleiðsluferlis og framleiðsla
- g. Öflun, bygging eða endurbætur á fasteignum, ökutækjum, skipum eða loftförum.
- h. Kortlagning á eða leit að námum, náttúruauðlindum, landsvæðum eða sambærilegu.

- i. Fjármögnun samstarfsverkefna án virkrar þátttöku allra samstarfsaðila í verkefninu.
- j. Eftirlit, gæðamat og vottun á núverandi framleiðslu og framboði á vöru og þjónustu.
- k. Öflun og varðveisla einkaleyfa sem byggja á rannsóknar- og/eða þróunarverkefni fyrirtækis.

Hugtakið „fyrirtæki“

Tveir eða fleiri lögaðilar geta talist ein rekstrareining með tilliti til beitingar reglna um ríkisaðstoð og þegar þannig stendur á telst sú rekstrareining fyrirtækið sem horfa ber til. Mat á því hvort lögaðilar séu tengdir með þessum hætti er háð atriðum á borð við ráðandi eignarhlut og önnur rekstrarleg, fjárhagsleg og skipulagsleg tengsl eins og tilgreint er í í. viðauka við GBER, sem vísað er til í lögum 152/2009.

Ekki er nóg að horfa til rekstrarforms aðila eins og ella mætti ráða af 3. tölul. 3. gr. laganna en í því ákvæði er vísað í lög um tekjuskatt, þ.e. 1. og 3. tölul. 1. mgr. 2. gr. þeirra laga. Ríkisaðstoðarkerfið sækir stoð sína til Evrópuréttar líkt og kveðið er á um í lögskýringargögnum laganna og vísað er til í 1. mgr. 15. gr. Hugtakið fyrirtæki verður í samræmi við það að túlka sem rekstrareiningu/efnahagslega einingu (e. *economic unit*) þegar lagt er mat á hámarksfjárhæðir.

Sjá í þessu sambandi einnig leiðbeiningar frá framkvæmdastjórn ESB um veitingu aðstoðar á grundvelli GBER : „*In accordance with the case law, an undertaking is defined as a single economic entity having a common source of control. Therefore, as long as the group acts as a single economic unit, it shall be considered as one undertaking and the economic situation of all the legal persons part of the group shall be considered when granting aid under the GBER.*“

Stærðarflokkun fyrirtækja

Heildarfjárhæð opinbers stuðnings við nýsköpunarfyrirtæki takmarkast af skuldbindingum Íslands samkvæmt samningnum um evrópska efnahagssvæðið. Lögin skipta fyrirtækjum í þrjá flokka eftir fjölda starfsmanna og/eða veltu í Evrum.

- Lítil fyrirtæki, eru fyrirtæki þar sem starfsmenn eru færri en 50 og með árlega veltu undir 10 milljónum evra og/eða efnahagsreikning undir 10 milljónum evra.
- Meðalstór fyrirtæki, sem hafa á bilinu 50-250 starfsmenn og með árlega veltu undir 50 milljónum evra og/eða efnahagsreikning undir 43 milljónum evra.
- Stór fyrirtæki, með fleiri en 250 starfsmenn.

Endurgreiðsla rannsókna- og þróunarkostnaðar fyrir lítil og meðalstór fyrirtæki reiknast 35% af viðurkenndum kostnaði staðfesta verkefna, en 25% hjá stórum. Því skiptir máli að fyrirtækin séu rétt skráð í þessa flokkun samkvæmt þeim skilgreiningum ESB/ESA, sem umrædd lög byggja á. Í því sambandi getur t.d. haft mikil áhrif hvort fyrirtækið er hluti af stærri samstæðu.

Til þess að taka af allan vafa og misskilning um hvort ykkar fyrirtæki er rétt flokkað m.t.t. stærðar í umsóknum um skattfrádrátt rannsókna- og þróunarkostnaðar, leggur Rannís til að fyrirtæki sem sækja um fari í gengum útreikninga til að sannreyna rétta stærðaflokkun. Ef vafi er um hvernig fyrirtæki flokkast leggur Rannís til að umsækjendur fari í gegnum sjálfsmat. Í þeim tilfellum þarf að senda sjálfsmatið ásamt staðfestingu endurskoðanda í umsókn sem viðhengi í kafla 2.2. í umsókn.

Skilgreiningar ESB/ESA á SME er að finna á vef ESB: https://single-market-economy.ec.europa.eu/smes/sme-fundamentals/sme-definition_en

Kostnaðaráætlun og kostnaðargerð

Með hverri umsókn skal fylgja greinargóð lýsing á verkefninu ásamt verk- og kostnaðaráætlun. Kostnaðaráætlun og sundurliðun vegna rannsóknar- og þróunarverkefna skal vera skýr og greinargóð. Afmarka þarf verkþætti þannig að hægt sé að meta framgang ef verkefni nær til fleiri ára. Kostnaður er sundurliðaður á einstaka verkþætti í kafla 2.3 í umsókn og í kafla 2.7 er sami kostnaður sundurliðaður á kostnaðarliði í samræmi við eyðublað RSK 4.21 eða 4.22 hjá Skattinum. Auk þess er gerð grein fyrir kostnaði vegna aðkeyptar rannsóknar- og þróunarvinnu frá utanaðkomandi aðilum og samstarfsaðilum í kafla 2.5 og 2.6.

Árlega skal gera grein fyrir kostnaði vegna rannsókna og þróunar í skattframtali á þann hátt sem ríkisskattstjóri ákveður og í samræmi við eyðublað RSK 4.21 (https://www.skatturinn.is/media/rsk04/rsk_0421_2026.is.pdf) eða 4.22 (https://www.skatturinn.is/media/rsk04/rsk_0422_2025.is.pdf) við skattskil. Halda þarf sérstaklega utan um rannsóknar- og þróunarkostnað, þar sem skilyrði frádráttar skv. lögum er að kostnaði vegna hvers rannsóknar- og þróunarverkefnis sé haldið aðgreindum frá öðrum útgjöldum fyrirtækis og að gögn séu aðgengileg skattyfirvöldum þegar þau óska þess, sbr. [X. kafla laga nr. 90/2003](#), um tekjuskatt. Kostnaðargreinargerð hvers verkefnis skal árituð af endurskoðanda, skoðunarmanni eða viðurkenndum bókara.

Sá kostnaður sem myndar stofn skattfrádráttar þarf að uppfylla almenn skilyrði um frádráttarbæran kostnað í skattalegum skilningi, svo og um tengsl kostnaðar við viðkomandi rannsóknar- og þróunarverkefni.

Frádráttarbær kostnaður

Skv. 3. gr. laganna skilgreinist rannsóknar- og þróunarkostnaður sem beinn kostnaður við verkefni sem hlotið hefur staðfestingu skv. 5. gr., svo sem vegna starfsmanna, tækja, húsnæðis, aðkeyptar rannsóknar- og þróunarvinnu og annarra aðfanga sem eingöngu eru notuð við verkefnið. Til beins kostnaðar telst ekki kostnaður sem tengist fjármögnun eða sölu- og markaðsstarfsemi. Í 5. gr. reglugerðar nr. 758/2011 með síðari breytingum (<https://island.is/reglugerdir/nr/0758-2011>) kemur fram hvaða kostnaður telst styrkhæfur. Vinsamlega athugið að breytingar hafa orðið á skilgreiningum kostnaðarliða sem teljast til frádráttarbærs kostnaðar skv. lögnum.

Eftirfarandi kostnaður telst styrkhæfur rannsókna- og þróunarkostnaður skv. 5. tölulið 3. gr. laga nr. 152/2009 og 7. gr. reglugerðar nr. 758/2011, enda sé um frádráttarbæran rekstrarkostnað að ræða í skilningi 1. mgr. 1. tölul. 31. gr. laga nr. 90/2003, um tekjuskatt:

1. Launakostnaður, þ.m.t. tryggingagjald, nýsköpunarfyrirtækis vegna vinnu starfsmanna að staðfestu verkefni. Sinni starfsmaður samhliða öðrum verkefnum sem ekki tengjast hinu staðfesta verkefni telst eingöngu sá tími sem unnið er í verkefninu til styrkhæfs kostnaðar. Ekki er hægt að nota útseldan taxta til viðmiðunar við útreikning launa. Laun þeirra sem vinna við eigin atvinnurekstur eða sjálfstæða starfsemi skulu vera skv. 2. mgr. 1. tölul. A-liðar 7. gr. laga um tekjuskatt, nr. 90/2003. Laun, starfskjör og önnur réttindi starfsmanna skulu vera í samræmi við gildandi kjarasamninga og lög hverju sinni.
2. Kostnaður í formi fyrningar vegna tækja og búnaðar að því marki og í þann tíma sem þau eru notuð við rannsóknarverkefnið.
3. Kostnaður vegna bygginga og lands, að því marki og í þann tíma sem fasteignirnar eru notaðar við rannsóknarverkefnið, telst, að því er varðar byggingar, aðeins fyrningar sem samsvara þeim tíma sem rannsóknarverkefnið varir og reiknaður er á grundvelli góðra reikningsskilavenja styrkhæfur kostnaður. Að því er varðar land telst útlagður kostnaður við afsal uppfylla skilyrði sem styrkhæfur kostnaður.
4. Kostnaður í tengslum við samningsbundnar rannsóknir, tækniþekkingu og fyrningu einkaleyfa sem keypt eru, eða leyfi sem fengin eru frá utanaðkomandi aðilum í viðskiptum ótengdra aðila sem og kostnaður vegna ráðgjafar og sambærilegrar þjónustu sem eingöngu er nýtt í tengslum við rannsóknarstarfsemina. Þó ekki kostnaður vegna aðkeyptar vinnu frá tengdum aðilum.

Einnig athugið að skv. breytingum á lögum nr. 152/2009 er frádráttur samkvæmt lögum þessum, vegna aðkeyptar þjónustu, aðeins heimill þegar þjónusta vegna rannsóknar- og/eða þróunarverkefnis er keypt af fyrirtækjum á Evrópska efnahagssvæðinu eða í ríkjum sem Ísland hefur gert tvísköttunar- eða upplýsingaskiptasamning við.

Enn fremur athugið að kostnaður sem fellur til í atvinnurekstri tengdum rannsóknum og þróun skapar ekki frádráttarrétt hjá söluaðila, enda færist slíkur kostnaður til frádráttar hjá kaupanda. Kostnaður sem fellur til vegna rannsóknar- og/eða þróunarverkefnis sem unnið er fyrir annan aðila sem greiðir fyrir þá vinnu samkvæmt samningi, án annarrar áhættu nýsköpunarfyrirtækis en að skila tilteknum niðurstöðum til nota fyrir greiðanda verkefnisins, telst ekki uppfylla markmið laganna.

5. Annar kostnaður sem stofnað er til beint vegna rannsóknarverkefnisins. Þó ekki sá kostnaður sem fellur til í beinum tengslum við umsókn um staðfestingu hjá Rannsóknarmiðstöð Íslands (Rannís).

Kostnaði vegna hvers rannsóknar- eða þróunarverkefnis skal haldið aðgreindum frá öðrum útgjöldum nýsköpunarfyrirtækis og útbúin sundurliðuð kostnaðargreinargerð yfir rannsóknar- eða þróunarkostnað hvers árs. Kostnaðargreinargerðin skal árituð af endurskoðanda, skoðunarmanni eða viðurkenndum bókara. Við skil á skattframtali skal gera grein fyrir rannsóknar- eða þróunarkostnaði með þeim hætti sem ríkisskattstjóri ákveður og senda afrit af undirritaðri kostnaðargreinargerð.

Hámark kostnaðar og endurgreiðsluhlutföll

Nýsköpunarfyrirtæki sem er eigandi að rannsóknar- og/eða þróunarverkefnum sem hlotið hafa staðfestingu skv. 5. gr. á rétt á sérstökum frádrætti frá álögðum tekjuskatti sem nemur 35 hundraðshlutum af útlögðum, styrkhæfum kostnaði í tilviki lítilla og meðalstórra fyrirtækja en 25 hundraðshlutum í tilviki stórra fyrirtækja enda sé um að ræða frádráttarbæran rekstrarkostnað í skilningi 1. mgr. 1. tölul. [31. gr. laga um tekjuskatt, nr. 90/2003](#). Hámark kostnaðar til útreiknings á frádrætti frá álögðum tekjuskatti skal vera samtals 1.100.000.000 kr. á rekstrarári, þar af skal heimilt að telja til þeirrar fjárhæðar allt að 20 hundraðshluta vegna aðkeyptar rannsóknar- og/eða þróunarvinnu skv. 5. mgr 10. gr. laganna. Sjá nánar um skattfrádrátt vegna samstarfsverkefna og vegna R&P verkefna tengdra aðila í viðkomandi köflum hér að neðan.

Samstarfsverkefni

Skilyrði aukningar á styrkhæfi vegna sameiginlegra verkefna er að þau feli í reynd í sér samstarf milli a.m.k. tveggja óháðra fyrirtækja og eftirfarandi skilyrði séu uppfyllt:

- Ekkert fyrirtæki getur farið með meira en 70% af styrkhæfum kostnaði vegna samstarfsverkefnis.
- Verkefnið verður að fela í sér samstarf í það minnsta eins lítils eða meðalstórs fyrirtækis eða vera milli landamæra, þ.e. rannsóknar- og þróunarstarfsemin verður að eiga sér stað innan í það minnsta tveggja EES-landa.

Aukning á styrkhæfi er einnig heimil ef verkefnið felur í reynd í sér samstarf milli fyrirtækis og rannsóknarstofnunar, sérstaklega í sambandi við samræmingu stefnumörkunar á sviði rannsókna og þróunar, og eftirfarandi skilyrði eru uppfyllt:

- Rannsóknarstofnun fer með í það minnsta 10% af styrkhæfum kostnaði.
- Rannsóknarstofnun hefur rétt til að birta niðurstöður rannsóknarverkefnisins að því marki sem þær eru tilkomnar vegna rannsókna sem stofnunin hefur hrint í framkvæmd.

Enn fremur er aukning heimil, fyrir rannsóknir eingöngu, ef niðurstöðum verkefnisins er dreift með almennum hætti á tækni- og vísindaráðstefnum eða með birtingu í vísinda- eða tækniritum eða í gegnum opin gagnasöfn (gagnagrunna þar sem hver sem er getur nálgast grunngögn úr rannsóknum), eða í gegnum ókeypis eða opinn hugbúnað.

Vinsamlega athugið að undirverktaka telst ekki samstarf í skilningi laganna.

Sé um samstarfsverkefni tveggja eða fleiri aðila að ræða skulu upplýsingar um alla þátttakendur koma fram í umsókn. Með umsókn skal fylgja samstarfssamningur milli þátttakenda. Frekari skilyrði fyrir samstarfsverkefnum má sjá í 7. gr. og 3. og 4. mgr. 15. gr. laga nr. 152/2009. Hámark kostnaðar til útreiknings á frádrætti fyrir verkefnið í heild er 1.100.000.000 kr. en frádrætti skal skipt hlutfallslega milli fyrirtækjanna sem taka þátt í samstarfsverkefninu.

Tengdir lögaðilar

Hámark kostnaðar til útreiknings á frádrætti frá álögðum tekjuskatti takmarkast við samanlagðan kostnað fyrirtækja sem teljast tengd og sótt hafa um skattfrádrátt samkvæmt lögum þessum. Sé samanlagður kostnaður umfram hámarkið skiptist frádráttur af öllum styrkhæfum kostnaði hlutfallslega milli fyrirtækjanna. Fyrirtæki teljast tengd þegar:

- a. þau eru hluti samstæðu skv. 2. gr. laga nr. 3/2006, um ársreikninga, eða eru undir beinu og/eða óbeinu meirihlutaeignarhaldi eða stjórnunarlegum yfirráðum tveggja eða fleiri lögaðila innan samstæðu, eða
- b. meirihlutaeignarhald eins lögaðila yfir öðrum er til staðar samanlagt með beinum og óbeinum hætti.

Takmarkanir á heildarfjárhæð opinberra styrkveitinga

Samanlagður opinber stuðningur við hvert nýsköpunarverkefni, að meðtöldum skattfrádrætti, fer eftir stærð fyrirtækisins og hvort verkefni telst vera rannsóknarverkefni eða þróunarverkefni með eða án samstarfs. Í Töflu 1 sést hver samanlagður opinber stuðningur við hverja tegund verkefnis getur orðið að hámarki. Vinsamlega athugið að til samanlagðs opinbers stuðnings teljast styrkir frá innlendum sem erlendum opinberum aðilum, sbr. 6. gr. reglugerðar nr. 1666/2024 um breytingu á reglugerð um stuðning við nýsköpunarfyrirtæki, nr. 758/2011.

	Þróunarverkefni		Rannsóknarverkefni	
	Án samstarfs	Samstarfsverkefni	Án samstarfs	Samstarfsverkefni
Lítill fyrirtæki	45%	60%	70%	80%
Meðalstór fyrirtæki	35%	50%	60%	75%
Stór fyrirtæki	25%	40%	50%	65%

Tafla 1: Samanlagður hámarks opinber stuðningur við verkefni eftir tegund verkefna og stærð fyrirtækja.

Dæmi: Lítið fyrirtæki vinnur að rannsóknarverkefni án samstarfs, hámarks opinber stuðningur er þá 70% af heildarkostnaði verkefnisins. Gefið er að kostnaður við verkefnið er 10 m. kr og hámarks opinber stuðningur getur því orðið 7 m. kr. Skattfrádráttur getur þá numið að hámarki 3,5 m. kr. Verkefnið er svo styrkt með öðrum opinberum styrkjum t.d. Tækniþróunarsjóði að upphæð 4 m. kr. og öðrum opinberum sjóði að upphæð 2 m. kr. Þá lækkar skattfrádrátturinn niður í 1 m. kr. svo að hámark opinbers stuðnings fari ekki yfir 7 m.kr.

Vinsamlega athugið að í samræmi við 6. gr. reglugerðar nr. 1666/2024 um breytingu á reglugerð um stuðning við nýsköpunarfyrirtæki, nr. 758/2011 þarf að gera grein í umsókn fyrir **allri opinberri innlendra og erlendra fjármögnun rannsóknar- og þróunarverkefnis**, sem sótt er um frádrátt fyrir. **Allar breytingar á opinberri fjármögnun verkefnisins þarf að tilkynna til starfsfólks Rannís sem fyrst.**

Viðskiptaáætlun

Í 5. gr. laganna er tiltekið að eitt af skilyrðum þess að verkefni fái staðfestingu sem rannsóknar- eða þróunarverkefni að hugmynd að virðisaukandi vöru/þjónustu og viðskiptaáætlun fyrir verkefnið, sem sótt er um, sé vel skilgreind og að fram komi töluleg markmið um áhrif á rekstrartekjur/ útflutning, störf og/eða annan virðisauka nýsköpunarfyrirtækis sem verði til vegna verkefnisins á líftíma afurða þess, ásamt áætlun um markaðssetningu og forsendur hennar.

Hér er þó ekki átt við fullbúna viðskiptaáætlun eins og lögð er að öllu jöfnu fyrir fjárfestingarsjóði, heldur meginatriði sem gera grein fyrir fyrirhugaðri viðskiptahugmynd fyrirtækisins og framtíðarhorfum, þar sem virðisauka af sölu, notkun og störfum sem verða til í verkefninu er lýst í texta og áætluðum tölum. Viðskiptaáætlunin er innbyggður hluti af umsóknareyðublaðinu í kafla 3.2 og þarf því ekki að skila inn sem sér viðhengi.

Í viðskiptaáætluninni þarf að tilgreina áætlaðan líftíma þeirrar vöru/þjónustu sem verkefninu er ætlað að skila, auk þess sem gera þarf grein fyrir áætluðum árlegum tekjum og

rekstrarkostnaði að meðaltali (meðalár) á þeim líftíma. **Gerð er krafa um að áætluð heildarframlegð verkefnisins á líftímanum skili a.m.k. hærri tölu en áætlaður heildar þróunarkostnaður við verkefnið.** Í undantekningartilfellum má þó taka tillit til annars virðisauka hjá innlendum notendum, eða virði hugverks ef til stendur að selja hugverkið, í stað vöru/þjónustu.

Það skiptir miklu máli við staðfestingu Rannís á verkefnunum hversu vel umsækjandi setur fram og skilgreinir hugmyndir sínar að virðisaukandi vöru/þjónustu sem verkefninu er ætlað að skapa. Í því sambandi þarf umsækjandi að skilgreina væntingar sínar um rekstrar- og útflutningstekjur vegna afurða verkefnisins sem gera má ráð fyrir að skapist hjá fyrirtækinu hér á landi. Einnig skal leggja mat á fjölda starfa (ársverk) sem skapast hér á landi vegna verkefnis.

Áhersla er lögð á að umsækjendur geri góða grein fyrir væntingum sínum varðandi tekjur af sölu afurða verkefnisins og mögulegu virði þeirra fyrir innlenda notendur á heildartímanum frá því að verkefnið hefst þar til líftíma afurðanna lýkur. Að öllu jöfnu byrjar tekjustreymi ekki fyrr en á öðru til fjórða ári og hvatt er til að gera áætlun til tíu ára ef kostur er. Þó er hægt að tilgreina áætlun til lengri tíma þegar verkefnin eru þess eðlis að tekjustreymi byrjar ekki fyrr en á fimmta til tíunda ári. Nauðsynlegt er að gera grein fyrir í skýringartexta hvernig magntölur, verð og virði fyrir notendur er reiknað. Það er vissulega oftast bundið talsverðri óvissu að horfa svona langt fram í tímann, en engu að síður mikilvægt að skapa mynd af þeim markaðslega árangri sem umsækjandi telur raunhæft að ná, ef tæknileg markmið þróunarverkefnisins nást. Jafnframt er metið hvort bolmagn og tengsl til að hagnýta niðurstöður á markaði séu til staðar, eða hægt sé að skapa þær forsendur sem lagt er upp með. Í umsókn er nauðsynlegt að gera grein fyrir hvernig staðið yrði að því að koma afurðum á markað og þjónustu við viðskiptavin. Mikilvægt er að gera sem besta grein fyrir samkeppnisstöðu, áhættu, óvissu og hvernig umsækjendur hyggjast bregðast við þeim veikleikum sem blasa við í því sambandi.

Innsending á umsókn og svör við fyrirspurnum

Á hverju stigi þarf að vista breytingar á umsóknum sem skila þarf inn í kafla 4 í umsókn. Það er því ekki nóg að vista gögn við skil á nýrri umsókn og nýjum svörum í kerfinu, heldur þarf að skila inn umsókn að nýju eftir hverja fyrirspurn, annars geta starfsmenn Rannís ekki tekið umsóknina til vinnslu.

Ef fram koma villur þegar skila á umsókn inn þarf að lagfæra þær, en ef fram koma ábendingar er rétt fyrir umsækjendur að skoða hvort breytinga er þörf, áður en umsókninni er skilað til að forðast frekari fyrirspurnir og tafir í afgreiðslu.

4. Verklag Rannís við yfirferð umsókna

Þegar umsókn berst Rannís er hún metin út frá kröfum laga nr. 152/2009 og tilheyrandi reglugerðasafna út frá þeim upplýsingum og fylgiskjöllum ef við á, eins og fram kemur í umsóknareyðublaði m.a. m.t.t þess hvort hún sé efnislega fullnægjandi.

Rannís getur hafnað umsókn fylgi henni ekki fullnægjandi gögn eða upplýsingar. Ef um óveruleg frávík er að ræða er Rannís þó heimilt að kalla eftir viðbótargögnum eða upplýsingum sem umsækjandi skal skila innan tveggja vikna. Rannís er heimilt að krefjast upplýsinga og gagna, á því formi sem það óskar til að meta umsóknir. Séu upplýsingar þá fullnægjandi er umsókn talin fullgild og tekin til umfjöllunar. Taka skal afstöðu til umsóknar innan þriggja mánaða frá því fullgild umsókn liggur fyrir.

Afstaða Rannís í hverju þrepi getur verið á þrjá vegu:

1. Verkefni staðfest -> Tilkynning send á ríkisskattstjóra.
2. Fyrirspurn -> Yfirferð svara hjá Rannís -> Verkefni samþykkt, hafnað eða viðbótarfyrirspurn send.
3. Boðun-nei -> Umsækjanda gefst þó færi til senda inn athugasemdir:->
 - a. Athugasemdir breyta ekki afstöðu Rannís -> Verkefni hafnað
 - b. Athugasemdir teknar til greina -> Fyrirspurn eða Verkefni staðfest.

Í umfjöllun um einstakar umsóknir er hver og ein metin sjálfstætt út frá efni hennar. Í svari til umsækjenda skal málefnalegur rökstuðningur um afgreiðslu umsóknar fylgja.

Þegar verkefni er staðfest tilkynnir Rannís viðkomandi fyrirtæki niðurstöðuna, auk þess að tilkynna embætti ríkisskattstjóra um þau fyrirtæki sem koma að verkefnum sem uppfylla skilyrði laganna og hlotið hafa staðfestingu á grundvelli þeirra.

Öll samskipti varðandi umsýslu umsókna og svör til umsækjenda fara fram í sérstöku umsýslukerfi sem Rannís hefur hannað til að halda skipulagi og rekjanleika á stöðu og niðurstöðum umsókna. Mikilvægt er að umsækjendur virði þá tímafresti sem gefnir eru og skili inn svörum innan þessa samskipta- og umsýslukerfis.

Á hverju stigi þarf að vista breytingar á umsóknum sem skila þarf inn í kafla 4 í umsókn. Því er ítrekað að ekki er þnóg að vista gögn og ný svör í kerfinu heldur þarf að skila inn umsókn að nýju efir hverja fyrirspurn, annars geta starfsmenn Rannís ekki tekið umsóknina til vinnslu.

Umsækjendur geta sett sig í samband við sérfræðinga Rannís í síma eða með tölvupósti ef spurningar vakna eða vandamál koma í ljós, en slík samskipti eru ekki skráð sem rekjanlegur

þáttur í umsýslukerfinu og teljast ekki með í hinu formlega samskiptaferli. Sama á við um fjarfundi og heimsóknir sérfræðinga Rannís til fyrirtækja.

Samkvæmt lögnum eru ákvarðanir Rannís um afgreiðslu umsókna endanlegar á stjórnsýslustigi, með fyrirvara um réttmæti upplýsinga sem umsækjandi lætur í té í umsóknargögnum. Allar fjárhagslegar upplýsingar sem fram koma í umsóknum eru á ábyrgð viðkomandi umsækjenda.

5. Skilyrði staðfestingar

Yfirferð umsókna hjá Rannís felur í sér að meta hvort viðkomandi verkefni uppfylli skilyrði laganna gerð til rannsóknar- og þróunarverkefna m.t.t. skattfrádráttar.

	Já	Nei
Skilyrði sem m.a. þarf að uppfylla:		
Er verkefnið rannsóknar- eða þróunarverkefni?		
Er hugmynd að virðisaukandi vöru/þjónustu vel skilgreind?		
Er verkáætlun (verkpættir) vel skilgreind og verkliðir frádráttarbærir?		
Er viðskiptaáætlun vel skilgreind?		
Hafa starfsmenn nýsköpunarfyrirtækis sérfræðimenntun, þjálfun eða reynslu á þeim fagsviðum sem hugmynd að virðisaukandi vöru, þjónustu eða framleiðsluaðferð byggist á?		
Á íslenska ríkið ekki útistandandi endurgreiðslukröfu á umsækjanda vegna ólögðmætrar ríkisaðstoðar?		
Á fyrirtækið ekki í fjárhagsvanda?		
Er fyrirtæki umsækjanda eigandi R&D verkefnis sem sótt er um frádrátt fyrir?		
Ber fyrirtækið sjálft fjárhagslega áhættu af verkefninu?		
Er umsækjandi lögaðili skv. 1. og 3. tölul. 1. mgr. 2. gr. laga nr. 90/2003 , um tekjuskatt, sem stunda rannsóknir eða þróun samkvæmt lögnum?		
Er kostnaði R&D verkefnis haldið aðgreindum frá öðrum útgjöldum nýsköpunarfyrirtækis?		

Athugið að uppfylla þarf öll skilyrði til þess að umsókn teljist fullnægja skilyrðum laganna.

***** Sé misræmi milli handbókar þessarar og regluverksins gilda ákvæði laga nr. 152/2009 og reglugerðanna nr. 758/2011 og nr. 1666/2024 með áorðnum breytingum *****